JÄSENEHDOTUS

Pohjoismaiden neuvosto

A 1679/välfärd

Tekijä:
Sosiaalidemokraattinen ryhmä

Käsittelijä:
Hyvinvointi Pohjolassa -valiokunta

Dnro 16-00101-4

Jäsenehdotus yhteispohjoismaisista toimista työpaikalla tapahtuvan seksuaalisen häirinnän torjumiseksi

Ehdotus

Den Socialdemokratiske Gruppe ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se käynnistää pohjoismaisen hankkeen, jonka puitteissa aiheesta jaetaan tietoa sosiaalialan ja poliittisten järjestöjen, työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen, tasa-arvoelinten sekä muiden keskeisten sidosryhmien kesken.

että se laatii yhteispohjoismaisen arvion siitä, missä määrin työpaikoilla Pohjoismaissa esiintyy seksuaalista häirintää, joka kohdistuu etenkin nuorempiin työntekijöihin. Lisäksi arviossa tarkasteltaisiin työpaikan sukupuolijakauman vaikutusta häirintään sekä asiakkaisiin kohdistuvaa seksuaalista häirintää.

Den Socialdemokratiske Gruppe ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,

että ne kannustavat maita selvittämään, missä määrin työpaikoilla esiintyy seksuaalista häirintää ja millaisia vaikutuksia sillä on työntekijöiden turvallisuuden tunteeseen, työmarkkinoiden sukupuolittumiseen sekä naisten ja miesten välisiin palkkaeroihin.

Taustaa

Euroopan unionin perusoikeusvirasto (FRA) julkaisi vuonna 2014 raportin naisiin kohdistuvasta väkivallasta. Sitä varten oli haastateltu 42 000 naista yhteensä 28 EU:n jäsenvaltiosta. Tutkimus osoitti, että seksuaalista häirintää kokeneiden naisten osuus on Pohjoismaissa korkea. Merkittävä osa naisista, jotka asuivat jossakin EU:hun kuuluvista Pohjoismaista (Suomi, Ruotsi ja Tanska), oli jossakin vaiheessa kokenut seksuaalista

häirintää. Heidän osuutensa oli 70 prosenttia, kun taas eurooppalainen keskiarvo oli 55 prosenttia.

Tanskan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslaissa seksuaalinen häirintä on määritelty seuraavasti: ”Seksuaalista häirintää on kaikenlainen epätoivottava verbaalinen, ei-verbaalinen tai fyysinen käytös, jossa on seksuaalinen vivahde ja jonka tarkoituksena tai jonka vaikutuksesta loukataan henkilön arvoa luomalla uhkaava, vihamielinen, alentava, nöyryyttävä tai epämiellyttävä ilmapiiri.”
Islannin yleis- ja erityistyöntekijäin liitto (SGS) on viime vuosina yhdessä muiden pohjoismaisten ammattiliittojen kanssa tutkinut tilannetta hotelli- ja palvelualalla. Tutkimus osoitti, että 41 prosenttia tutkimukseen osallistuneista palvelualalla työskentelevistä islantilaisista oli kuluneiden 10 vuoden aikana kokenut seksuaalista häirintää. Tutkimuksen mukaan puolet naisista ja neljäsosa miehistä oli joutunut seksuaalisen häirinnän kohteeksi. Lähes 70 prosenttia heistä oli kaikkein vakavimman häirintätapauksen aikaan alle 24-vuotiaita.

Myös tanskalainen 3F-ammattiliitto teki vuonna 2014 vastaavan tutkimuksen, josta kävi ilmi, että iso osa sen jäsenistä oli kokenut työpaikallaan seksuaalista häirintää. Viidesosa naisista oli kokenut häirintää kollegoidensa tai esimiestensä taholta. Tutkimuksesta kävi myös ilmi, että vain yhdeksän prosenttia oli ilmoittanut häirinnästä ja että 48 prosenttia ei tiennyt, että heidän työpaikallaan oli säännöt työpaikkakiusaamisesta.

Norjan tilastokeskuksen vuoden 2006 tietojen mukaan neljä prosenttia norjalaisista oli joutunut seksuaalisen häirinnän kohteeksi kerran kuussa tai useammin. Noin 12 prosenttia nuorista naisista ja kaksi prosenttia nuorista miehistä oli kokenut työpaikallaan seksuaalista häirintää joko kerran kuussa tai useammin. Tutkimukset osoittavat, että naiset ja nuoret joutuvat yleisimmin seksuaalisen häirinnän kohteiksi. Lisäksi tiedetään, että seksuaalisen häirinnän uhreilla on enemmän mielenterveyden häiriöitä ja että kolmasosa kokee olonsa työpaikalla vähintään kerran kuussa epämukavaksi. Vastaava luku on vain 14 prosenttia niiden osalta, jotka eivät ole kokeneet seksuaalista häirintää. Työpaikalla tapahtuva seksuaalinen häirintä vaihtelee aloittain. Norjan tilastokeskuksen tilastojen mukaan 32 prosenttia tarjoilijoista ja baarimikoista on kokenut seksuaalista häirintää, kun vastaava luku hoitohenkilökunnan osalta on 17 prosenttia.

Tanskassa neljäsosa kyselyyn vastanneista palvelualan työntekijöistä oli kokenut seksuaalista häirintää vuonna 2015. Naisten osuus heistä oli suurempi, 27 prosenttia, ja miesten 19 prosenttia. Tanskalaisista tarjoilijoista 37 prosenttia oli kokenut seksuaalista häirintää.

Yhteensä viisi tanskalaista ammattiliittoa (3F, Teknisk Landsforbund, HK, FOA ja Serviceforbundet) aikoo nyt yhteisvoimin puuttua ilmiöön tanskalaisilla työpaikoilla. Tutkijat ovat ymmärtäneet, että hyvin sukupuolittuneilla työpaikoilla tarvitaan koulutusta sukupuolten välisistä suhteista. Lisäksi on tärkeää puuttua miehiseen kulttuuriin, karkeaan käytökseen ja naisten seksuaaliseen häirintään miesvaltaisilla työpaikoilla. Puuttuminen on välttämätöntä, jos pyrkimyksenä on houkutella lisää naisia miesvaltaisille aloille. Se on tärkeä askel kohti tasa-arvoisempia työmarkkinoita.

On myös tärkeää arvioida seksuaalisen häirinnän vaikutusta myös siitä näkökulmasta, miten se vaikuttaa nuoren ensimmäisiin kokemuksiin työelämästä ja asemaan työmarkkinoilla sekä naisten menestykseen ja urakehitykseen ja haluun osallistua työmarkkinoihin tasaveroisina toimijoina miesten kanssa. Työpaikka, jolla ei ole seksuaalista häirintää, tuo myös turvallisuutta. Se käy selvästi ilmi kun ajattelemme, että valtaosa seksuaalista häirintää kokeneista on nuoria ihmisiä.

Helsingissä 25. tammikuuta 2016

Annette Lind (S)
Erkki Tuomioja (sd.)
Eva Sonidsson (S)
Gunvor Eldegar (A)
Henrik Dam Kristensen (S)
Ineqi Kielsen (S)
Irene Johansen (A)
Johan Andersson (S)
Jorodd Asphjell (A)
Karin Gaardsted (S)
Knut Storberget (A)
Lars Mejern Larsson (S)
Lennart Axelsson (S)
Maarit Feldt-Ranta (sd.)
Pernille Schnoor (S)
Phia Andersson (S)
Pyry Niemi (S)
Rikard Larsson (S)
Ruth Mari Grung (A)
Suzanne Svensson (S)
Ville Skinnari (sd.)

Pohjoismaiden neuvosto

A 1679/välfärd

Tekijä:
Sosiaalidemokraattinen ryhmä

Käsittelijä:
Hyvinvointi Pohjolassa -valiokunta

Dnro 16-00101-4